

POMOCNÉ OTÁZKY PRO FACILITÁTORA PRACOVNÍ SKUPINY PŘI MAPOVÁNÍ POTŘEB DÍTĚTE PRO ÚČELY TVORBY MEDAILONKU DÍTĚTE

Ve výčtu jsou nejčastější otázky pro mapování potřeb dítěte pro účely IN a tvorby medailonku dítěte. Otázky by měly být směřovány na pečující osobu, jež dítě dobře zná (pěstouna na přechodnou dobu či klíčového vychovatele). Je možné se při kladení otázek inspirovat např. pomocnými nástroji MPSV při vyhodnocování situace dětí zde.

I. Úvodní otázky

- Jaký pseudonym (tzn. anonymizované jméno) bude v rámci IN pro dítě využíván?
- Jak dlouho je dítě u aktuálního pečovatele a jak dlouho v jeho péči ještě může být? Kdy nejpozději by se mělo dítěti hledat nové výchovné prostředí?
- Byla z hlediska NRP realizovaná mezikrajová spolupráce?

II. Zdraví

- Jak dítě vypadá? Má či mělo nějaká viditelná zranění; známky opruzení; podvýživy/dehydratace/obezity; známky sebepoškozování? Kolik váží? Kolik měří či jakou má velikost oblečení? A odpovídá jeho psychomotorický vývoj reálnému věku?
- Jakým lékařem a v jaké frekvenci je v současné době dítě sledováno a proč (např. neurolog, ortoped, oční lékař, psychiatr atd.)? Je třeba s ním rehabilitovat, jak často a jakým způsobem? Jaké jsou projevy onemocnění a jaké nároky na péči o dítě z onemocnění plynou (není třeba uvádět přesné diagnózy)? V čem konkrétně onemocnění dítě omezuje? Jaké potřebuje kompenzační pomůcky, má je k dispozici (např. brýle, naslouchátko, rovnátka atd.)?
- Jaká jsou jeho oblíbená jídla? Jaké konkrétní jídlo naopak rádo nemá?
- Má dítě nějaká dietní omezení nebo zvyklosti (např. alergie na kravské mléko, bezlepková dieta; jí pouze tekutou stravu, neumí kousat; je zvyklé pouze na určitý druh potravin apod.)?
- Jak spí, má nějaké usínací rituály, má mazlíka před spaním, budí se v průběhu noci, má noční můry? Kolikrát denně spí (např. 5x denně; po obědě apod.)?
- Umí dítě udržovat základní hygienu (např. noční pomočování aj.), a v případě, že ne, jak je to řešeno (např. pleny, vysazování na WC, nočník)?
- Pokud byla péče o dítě po zdravotní stránce zanedbána, jak byla situace dále řešena (např. dítě bylo doočkováno, dítě se dodatečně účastnilo preventivní prohlídky atd.)?

III. Učení se, škola, zájmy, dovednosti

- Co dítě umí z hlediska psychomotorického vývoje (např. přetáčet se, lézt po kolenou, sedět, chodit, chodit po schodech, zavázat si tkaničky apod.)?
- Jaký je vývoj řeči dítěte (např. vokalizuje, slabikuje, umí jednoduchá slova, věty, neumí vyslovovat některé hlásky, s ohledem na věk používá pouze jednoduché věty apod.)? Prosím, uveďte příklad.
- Co dítě umí z hlediska rozumového vývoje (např. „paci, paci“, jednoduché písničky / básničky, umí skládat puzzle, rozumí / nerozumí jednoduchým pokynům apod.)
- Kde je dítě vzděláváno (např. doma, ve školském zařízení, ve škole v rámci areálu pobytového zařízení atd.)? V kolikáté je třídě?
- Má nějaké speciální vzdělávací potřeby a pokud ano, jaké? Má nějakou podporu ve vzdělávání (doporučení speciálně pedagogického centra, pedagogicko-psychologické poradny, např. individuální vzdělávací plán, asistent pedagoga atd.) a je toto doporučení respektováno?
- Co ho ne/baví? Co mu ne/jde?

- Jaké má kroužky, zájmy, záliby a kam za nimi chodí (tzn. v areálu pobytového zařízení či mimo něj)? Co mu v rámci jeho zájmů jde, co umí?

IV. Emoční vývoj a chování, vztahy

- Zažilo dítě v minulosti strádání, zneužívání, opakované opouštění vztahovou osobu, ztrátu vztahové osoby a jaký to má vliv na jeho emoční vývoj a chování?
- Jak dítě projevuje své emoce a umí to? Jaká je obvyklá nálada dítěte?
- Jak se dítě chová, když je smutné/rozrušené? Vykazuje dítě známky psychické nepohody (např. poruchy příjmu potravy, depresivní či úzkostné stavy, sebepoškozování apod.)?
- Spolupracuje dítě s terapeutem? Z jakého důvodu? Jak dlouho? Potřebuje dítě nadále pracovat s terapeutem či mělo by spolupracovat s terapeutem v budoucnu?
- Projevuje se dítě tak, že můžeme předpokládat poruchu citové vazby? Kdy bylo vyšetřeno odborníkem a jaká jsou jeho doporučení?
- Jak dítě oslovuje pěstouny na přechodnou dobu?
- Koho má rádo, kdo je pro něj důležitý? Kdo je „jeho“ člověk?
- Jak se dítěti daří navazovat nové vztahy (např. při změně prostředí, školy, umístění/přemístění do zařízení)? Jak moc důvěřuje cizím lidem?
- Jak se chová ke zvířatům, cizím dětem?

V. Kontakt s biologickou rodinou, se sourozenci, s blízkými osobami

- Jaký má aktuální kontakt s rodinnými příslušníky (matka, otec, prarodiče, sourozenci atd.)? Jaká je jeho frekvence (1x týdně, měsíčně, nepravidelně), kdy naposledy kontakt proběhl a o jakou formu kontaktu se jedná (osobní návštěvy, propustky doma, videohovory, sociální sítě atd.)?
- Jak dítě reaguje na kontakt s rodinnými příslušníky či jinými blízkými osobami?
- Má dítě zkušenost s náhradní rodinnou péčí (osvojení/pěstounská péče/seznamování se žadateli o pěstounskou péči atd.) či s návštěvami v hostitelské rodině?

VI. Identita

- Má dítě nějaké osobní věci, které má rádo, na kterých lpí (pokud ano, jak a v čem)? Má je u sebe, zůstanou mu při změně výchovného prostředí?
- Řadí se dítě samo k nějaké menšině? Je mu okolím nějaké etnikum připisováno a pokud ano, na základě čeho (např. barva pleti atd.)? K jaké menšině se hlásí jeho rodiče? Slaví dítě svátky/zvyky/tradice spojené s jeho kulturou/náboženstvím?
- Zná dítě důvody umístění v zařízení nebo by tyto důvody mohlo znát (u dětí do tří let)? Zná či by mohlo znát (u dětí do tří let) své blízké lidi, tzn. ví dítě, kdo je máma, táta, babička, děda? Zná své sourozence a ví, kde jsou? Zná či by mohlo znát (u dětí do tří let) skutečnou identitu svých rodičů (např. považuje babičku za svou matku, za otce má někoho, kdo není jeho rodičem, či je k tomu vedeno apod.)?
- Zná nebo bude moci znát svoji osobní historii? Má dítě fotografie své rodiny a má možnost je mít u sebe?
- Jak oslovuje současné pečovatele?
- Má dítě nějaké informace o pěstounské péči? Ví, že je pěstounská péče na přechodnou dobu dočasný institut?

VII. Právní situace dítěte, čas na IN

- Je dítě právně volné do osvojení?
- Je aktuálně podán u soudu návrh týkající se dítěte v IN (např. návrh rodiče na svěření dítěte

do péče, zbavení či omezení rodiče v rodičovské odpovědnosti apod.)?)

- Zvažuje se u dítěte podání nějakého právního návrhu v dohledné době? Kdo aktuálně zastupuje práva dítěte?
- Je dítě nahlášeno UMPOD?

VIII. Informace o IN pro dítě, pro rodinu

- Je třeba informovat dítě o IN? Bude se mu psát dopis o IN?
- Má rodina dítěte informace o tom, že se mu hledá náhradní rodina?
- Má dítě mobil? Má přístup k sociálním sítím či je aktivní na sociálních sítích?
- Jsou rodiče dítěte na sociálních sítích?
- Je určena podpůrná osoba, která bude s dítětem sdílet informace o průběhu a výsledku IN?

IX. Sourozenci

- Bude IN řešen v rámci jednoho, či dvou IN?

Co je obsahem 1. setkání PS?

INFORMACE O IN: představení a vysvětlení jednotlivých kroků IN členům PS – co je IN, proč to děláme, zodpovězení případných dotazů, poučení o bezpečnostních prvcích IN

ROZDĚLENÍ ROLÍ: představení členů PS, včetně rolí, kdo je za co zodpovědný

VÝBĚR ANONYMIZOVANÉHO JMÉNA DÍTĚTE V IN

ZMAPOVÁNÍ POTŘEB DÍTĚTE PRO ÚČELY ZPRACOVÁNÍ MEDAILONKU O DÍTĚTI:

z pohledu zdraví, dovedností, zájmů, kontaktu dítěte s biologickou rodinou, včetně jeho sourozenců, případně dalších blízkých osob, právní situace, nároky na péči o dítě, jiná specifika

VYHODNOCENÍ ZAPOJENÍ DÍTĚTE DO IN A INFORMOVÁNÍ RODINY DÍTĚTE O IN:

naplánování, zda je třeba psát dopis dítěti o IN, zda je či není třeba informovat o IN biologickou rodinu dítěte, případně jinou blízkou osobu dítěte

KOMPETENCE BUDOUCÍHO NÁHRADNÍHO RODIČE: vyjasnění si, zda hledáme náhradního rodiče či máme čas a je možné hledat zájemce bez zatím podané žádosti o NRP, následně PS mapuje, jaké kompetence má mít budoucí náhradní rodič s ohledem na zjištěné potřeby dítěte

ROZDĚLENÍ ÚKOLŮ A ČASOVÉHO HARMONOGRAMU: kdo, co, dokdy, případně termín dalšího setkání PS

ZÁVĚREČNÉ POUČENÍ: v případě změn (např. zdravotního stavu dítěte, právní situace, nalezení náhradní rodiny běžnou cestou apod.) je třeba, aby se členové PS vzájemně ihned informovali prostřednictvím e-mailové korespondence a IN byl ukončen

V případě sourozenců je obsah totožný, u části **ZMAPOVÁNÍ POTŘEB DÍTĚTE** se nejprve zmapují potřeby jednoho a pak druhého, případně třetího dítěte. Následně je důležité v PS zvážit, zda se s ohledem na potřeby dětí bude hledat jedna rodina, či dvě, tzn. zda bude jeden medailonek o dítěti či dva samostatné, které na sebe budou odkazovat.